КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет туризму, бізнесу і психології
Кафедра психології і туризму

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з навчально-виховної роботи
_____ Мирослав СОЛОВЕЙ
«27» червня 2022 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Практикум із соціальної психології

галузь знань	***05 соціальні та поведінкові науки***
спеціальність	***053 психологія***
освітній рівень	***бакалавр***
освітня програма	***Практична психологія***
статус дисципліни	***нормативна***

Форма навчання: *денна*
Навчальний рік: *2022 – 2023*
Семестр: *IV*
Кількість кредитів ЄКТС: *3*
Мова навчання: *українська*
Форма підсумкового контролю: *залік*

КИЇВ – 2022

Розробник:
Пліш Г.Й., викладач кафедри психології і туризму

Схвалено на засіданні кафедри психології і туризму.
Протокол № 17 від «01» червня 2022 року.

Завідувач кафедри Олександр БОНДАРЕНКО

Схвалено на засіданні вченої ради факультету туризму, бізнесу і психології.
Протокол № 9 від «27» червня 2022 року.

Голова вченої ради факультету Наталія ЖДАНОВА

1. Мета вивчення дисципліни

Навчальна дисципліна «Практикум із соціальної психології» сприяє формуванню у здобувачів освіти системи наукових знань про прикладні аспекти соціальної психології особистості, спілкування, малих та великих груп, оволодіння методами соціально-психологічного дослідження, методами психологічного впливу на особистість, групу та натовп, методами практичної роботи психолога в різних сферах (в засобах масової інформації і рекламі, юридичній і політичній практиці, в сімейній консультації, в різних організаціях).

2. Загальний обсяг (відповідно до робочого навчального плану) **–** 3 кредити ЄКТС; 90 год., у тому числі:

семінарські заняття – 30 год.

самостійна робота – 60 год.

3. Передумови до вивчення або вибору навчальної дисципліни

Передумовами вивчення дисципліни «Практикум із соціальної психології» є успішне опанування теоретичних основ загальної психології, соціальної психології, експериментальної психології, а також філософії.

4. Анотація навчальної дисципліни:

Навчальна дисципліна «Практикум із соціальної психології» є обов'язковим компонентом освітньої програми «Практична психологія». Метою викладання дисципліни є знайомство здобувачів освіти із прикладними аспектами соціальної психології, оволодіння навичками соціально-психологічної діагностики, їх ефективне застосування в професійній сфері та у процесі життєдіяльності. У процесі засвоєння даної дисципліни передбачається вирішення наступних завдань: набуття здобувачами освіти досвіду практичного використання основних методів соціальної психології, здійснення соціально-психологічного дослідження особистості і груп, соціально-психологічного аналізу ситуацій соціальної поведінки, спілкування і взаємодії, прийняття індивідуальних і спільних рішень, набуття досвіду урахування соціально-психологічних і особистісних особливостей людей, особливості їх соціальної поведінки і стилів взаємодії.

Здобувачі освіти вивчають дисципліну протягом IV семестру. Програма включає в себе один організаційний модуль та чотири змістовних модуля. *У першому модулі* розглядаються програма соціально-психологічного дослідження, що включає планування дослідження, етапи його підготовки і проведення, методи дослідження (спостереження, контент-аналіз, опитування, соціометрія, тести, апаратурний метод, експеримент). *У другому модулі* розглядаються прикладні аспекти соціальної психології особистості, соціальної взаємодії і спілкування: феномен соціалізації, соціальна установка і соціальна поведінка, Я-концепція і соціальна ідентичність особистості, соціально-психологічні якості особистості; міжособистісна комунікація і соціальна перцепція, міжособистісні відносини. *У*

третьому модулі дається уявлення про прикладні аспекти вивчення малої групи: соціометричний метод дослідження, дослідження групового тиску, конформізму, групової згуртованості, групової сумісності, соціально-психологічного клімату групи, внутрішньо групових та міжгрупових конфліктів, керівництва і лідерства, технології прийняття групового рішення, методи соціальної психокорекції та комунікативних порушень; дається уявлення про особливості дослідження великих соціальних груп і масових явищ, великих стихійних груп (маса, публіка, аудиторія, натовп). *У четвертому модулі* розглядаються особливості прикладної соціальної психології у сфері виробництва і економіки, засобах масової комунікації, освіти і науки, сімейній консультації.

5. Завданням вивчення навчальної дисципліни «Практикум із соціальної психології» є формування таких компетентностей:

інтегральна компетентність **-** здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері психології, що передбачають застосування основних психологічних теорій та методів та характеризуються комплексністю і невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

ЗК 1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
ЗК 2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
ЗК 4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
ЗК 6. Здатність приймати обґрунтовані рішення.
ЗК 13. Глибоке розуміння етичних норм діяльності та гуманістичних цінностей людства.

Фахові компетентності:

ФК 4. Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел.
ФК 5. Здатність використовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій.
ФК 6. Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження.
ФК 7. Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації.
ФК 8. Здатність організовувати та надавати психологічну допомогу (індивідуальну та групову).
ФК 9. Здатність здійснювати просвітницьку та психопрофілактичну діяльність
ФК 10. Здатність дотримуватися норм професійної етики.
ФК 12. Здатність до особистісної рефлексії в межах професійних компетенцій, розуміння динаміки міжособистісних стосунків та керування ними.

ФК 14. Уміти враховувати кроскультурні ментальні та релігійні особливості досліджуваних та клієнтів, а також специфіку семантичної організації їх свідомості, мислення, мови і мовлення.

6. Очікувані результати навчання з дисципліни

Результат навчання (1. знати; 2. уміти; 3. комунікація; 4. автономність і відповідальність)		**Форми навчання** (та / або методи і технології)	**Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання** *(за необхідності)*
Код	**Результат навчання**		
ЗНАТИ:			
1.1.	Знати методологію і методи соціальної психології; основний психодіагностичний інструментарій, що використовується в соціальній психології; етапи організації і проведення соціально-психологічного дослідження.	Методи проблемного навчання; метод моделювання професійних ситуацій; метод дискусії; пояснювально-ілюстративний метод, кейс-метод	Індивідуальне усне опитування; фронтальна письмова перевірка (колоквіум); тестовий контроль, модульна контрольна робота; залік
1.2.	Знати основні сфери застосування прикладної соціальної психології особистості, соціальної взаємодії і спілкування, малої і великої груп; особливості прикладних досліджень у соціальній психології.		
1.3.	Знати технології оптимізації взаємодії і спілкування в групах, особливості соціальної психокорекції та комунікативних порушень.		
1.4	Знати методи соціально-психологічного дослідження і прогнозування поведінки членів малої та великої групи, самих груп.		
1.5	Знати орієнтувальну основу аналізу та психологічного впливу на ситуацію соціальної взаємодії і спілкування, на особистість, соціальні та етнічні групи, натовп.		
УМІТИ:			
2.1.	Уміти бачити зміст соціально-психологічних проблем в реальних явищах суспільного життя; використовувати соціально-психологічні знання для вирішення науково-дослідницьких та практичних задач.	Методи проблемного навчання; метод моделювання професійних ситуацій; тренінгові форми; метод дискусії	Індивідуальне усне опитування; перевірка оволодіння практичними уміннями; фронтальна письмова перевірка (колоквіум); тестовий

2.2.	Володіти основними методами соціально-психологічного дослідження та етичними проблемами їх застосування.		контроль, модульна контрольна робота; залік
2.3.	Уміти враховувати в діяльності соціально-психологічні і крос-культурні фактори, що впливають на міжособистісне і групове спілкування і взаємодію.		
2.4	Уміти аналізувати та прогнозувати поведінку членів малої і великої групи, самих груп.		
2.5	Уміти скласти програму оптимізації взаємодії і спілкування в групі з урахуванням конкретної ситуації.		
КОМУНІКАЦІЯ:			
3.1.	Організовувати та реалізовувати просвітницьку та освітню діяльність для різних категорій населення у сфері соціальної психології.	Методи проблемного навчання; метод моделювання професійних ситуацій; тренінгові форми; метод дискусії; рефлексивні техніки; методи інтерактивного навчання	Індивідуальне усне опитування; фронтальна письмова перевірка (колоквіум); тестовий контроль, модульна контрольна робота; залік
3.2.	Налагоджувати та підтримувати контакти з фаховими спільнотами, ефективно взаємодіяти з колегами в моно- та мультидисциплінарних командах.		
АВТОНОМНІСТЬ І ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ:			
4.1.	Самостійно планувати, організовувати та здійснювати соціально-психологічне дослідження з елементами наукової новизни та / або практичної значущості.	Методи проблемного навчання; метод моделювання професійних ситуацій;	Індивідуальне усне опитування; фронтальна письмова перевірка (колоквіум); тестовий контроль, модульна контрольна робота; залік
4.2.	Дотримуватися у фаховій діяльності норм професійної етики та керуватися загальнолюдськими цінностями.		

7. Співвідношення очікуваних результатів навчання з дисципліни із програмними результатами навчання

Результати навчання з дисципліни (код) **Програмні результати навчання (назва)**	**1.1**	**1.2**	**1.3**	**1.4**	**1.5**	**2.1**	**2.2**	**2.3**	**2.4**	**2.5**	**3.1**	**3.2**	**4.1**	**4.2**
ПРН 1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання	+	+	+	+		+	+		+	+	+			
ПРН 2. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань						+	+	+	+					
ПРН 3. Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т.ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань											+	+	+	
ПРН 6. Формулювати мету, завдання дослідження, володіти навичками збору первинного матеріалу, дотримуватися процедури дослідження												+	+	+
ПРН 7. Рефлексувати та критично оцінювати достовірність одержаних результатів психологічного дослідження, формулювати аргументовані висновки	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
ПРН 12. Складати та реалізовувати програму психопрофілактичних та просвітницьких дій, заходів психологічної допомоги у формі лекцій, бесід, круглих столів, ігор, тренінгів, тощо, відповідно до вимог замовника	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
ПРН 14. Ефективно виконувати різні ролі у команді у процесі вирішення фахових завдань, у тому числі демонструвати лідерські якості								+	+	+				
ПРН 15. Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку												+		+
ПРН 19. Враховувати ментальні та релігійні особливості досліджуваних та клієнтів у професійній роботі											+			+

8. Система оцінювання результатів навчання

Система оцінювання результатів навчання має таку структуру:

семестр	форма підсумкового контролю	види навчальної діяльності здобувача	максимальна кількість балів
IV	залік	аудиторна та самостійна робота	**50**
		модульна контрольна робота (МКР)	**50**
		залік	-

Семестровий рейтинговий бал є сумою рейтингового бала за поточну (аудиторну та самостійну) роботу протягом семестру та рейтингового балу за МКР.

Поточне оцінювання аудиторної та самостійної роботи здобувачів освіти здійснюється в національній 4-бальній шкалі («5», «4», «3», «2»). Невиконання завдань самостійної роботи, невідвідування семінарських занять позначаються «0».

Критерії оцінювання аудиторної роботи здобувачів освіти (робота під час семінарів та/або практичних занять)

«5»	*здобувач освіти демонструє вільне володіння матеріалом теми семінару; ознайомлений з рекомендованою літературою, вміє самостійно знайти відповідь на проблемні запитання, спираючись на лекційний матеріал та першоджерела; вміє вводити та використовувати власні класифікації, аналізувати, робити власні висновки; здатен встановлювати міжтематичні та міжпредметні зв'язки*
«4»	*здобувач освіти демонструє достатньо вільне володіння матеріалом теми семінару; ознайомлений з рекомендованою літературою та першоджерелами, відповідь на проблемні запитання знаходить за допомогою викладача, спираючись на лекційний матеріал та вивчення першоджерел; допускає неточності та несуттєві (які кардинально не міняють суть) помилки у визначені понять та категорій і т.і., але легко усуває їх завдяки додатковим питанням*
«3»	*здобувач освіти частково володіє матеріалом теми семінару; репродуктивно відбиває зміст лекційного матеріалу та/або основного підручника; допускає помилки у визначені понять та категорій і т.і.; нездатний знайти відповідь на проблемні запитання, чи вирішити проблемні завдання*
«2»	*здобувач освіти демонструє нездатність розкрити питання семінару; не опанував зміст теми, вкрай слабо знає рекомендовану літературу, не володіє науковими фактами та категоріями, не знає основних закономірностей психічних явищ; показує низький рівень загальногуманітарного та наукового мислення*

Критерії оцінювання позааудиторної самостійної роботи здобувачів освіти:

«5»	*робота виконана правильно, повністю і самостійно, відбиває належний рівень знань, та сформованість практичних навичок; оформлена згідно вимог, які висуваються для даного типу завдань; вимоги академічної доброчесності строго дотримані*
«4»	*робота виконана самостійно, містить несуттєві помилки, відбиває належний рівень знань сформованість практичних навичок; оформлена згідно вимог, які висуваються для даного типу завдань; вимоги академічної доброчесності строго дотримані*
«3»	*робота виконана, але містить помилки, відбиває недостатній рівень знань та недостатню сформованість практичних навичок; оформлення роботи не в повній мірі відповідає вимогам, що висуваються для даного типу завдань; вимоги академічної доброчесності дотримані частково*
«2»	*робота виконана на неприйнятно низькому рівні; оформлення не відповідає вимогам; вимоги академічної доброчесності не дотримані*
«0»	*робота не виконана*

Модульна контрольна робота (МКР) проводиться наприкінці семестру і оцінюється за 4-бальною шкалою («5», «4», «3», «2»). Трансформація оцінки у рейтинговий бал за МКР проводиться у такий спосіб:

форма підсумкового контролю – **ЗАЛІК**
«5» - 50 балів
«4» - 40 балів
«3» - 30 балів
«2» - 20 балів
Неявка на МКР – 0 балів

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи:

«5»	*при виконанні завдання здобувач освіти демонструє широку обізнаність у змісті теоретичного матеріалу з дисципліни, дає вірне та коректне визначення основним поняттям і психологічним термінам; вміння самостійно проводити аналіз психологічної ситуації або емпіричних даних та формулювати коректні і вірні коментарі та висновки*
«4»	*при виконанні завдання здобувач освіти показав достатню обізнаність у змісті теоретичного матеріалу з дисципліни, розуміння принципів підходу до емпіричного вивчення психологічних феноменів, але виявляє при цьому недостатнє вміння самостійно проводити аналіз психологічної ситуації або емпіричних даних та формулювати коментарі і висновки*
«3»	*при виконанні завдання здобувач освіти показав обмежену обізнаність у змісті теоретичного матеріалу з дисципліни, низьке розуміння принципів підходу до емпіричного вивчення психологічних феноменів, труднощі у проведенні аналізу психологічної ситуації або емпіричних даних та формулюванні коректних та вірних коментарів і висновків*
«2»	*при виконанні завдання здобувач освіти показав обмежену обізнаність у змісті теоретичного матеріалу з дисципліни, нерозуміння принципів підходу до*

	емпіричного вивчення психологічних феноменів, невміння проводити аналіз психологічної ситуації або емпіричних даних та формулювати коректні і вірні коментарі та висновки
«0»	*робота не виконана*

Підсумкова оцінка за дисципліну виставляється за наступною схемою**:**

підсумковий рейтинговий бал	оцінка за шкалою ЄКТС	підсумкова оцінка за дисципліну за національною шкалою
		форма підсумкового контролю – **залік**
90 – 100	A	зараховано
82 – 89	B	
75 – 81	C	
66 – 74	D	
60 – 65	E	
0 – 59	FX	незараховано

Підсумкова форма контролю у IV семестрі – **ЗАЛІК в усній формі.**

Умови допуску до заліку: повне виконання програми курсу та всіх видів робіт, відпрацювання пропущених лекцій і семінарських занять, виконання самостійної роботи, успішне виконання модульної контрольної роботи.

- ✓ Здобувачі освіти, які мають семестровий рейтинговий бал з дисципліни **60 і вище**, отримують оцінку «зараховано» і відповідну оцінку в шкалі ЄКТС без складання заліку.
- ✓ Здобувачі освіти, які мають семестровий рейтинговий бал з дисципліни **59 і нижче**, складають залік і в разі успішного складання їм виставляється оцінка «зараховано» в національній шкалі, а в шкалі ЄКТС – Е та бал 60. Якщо здобувач освіти під час заліку отримав оцінку «не зараховано», то йому у відомість обліку успішності виставляється оцінка «не зараховано» в національній шкалі, оцінка FX – у шкалі ЄКТС та його семестровий рейтинговий бал за дисципліну.

Критерії оцінювання відповіді на залік:

критерії оцінювання	**шкала оцінювання**	
	«зараховано»	**«не зараховано»**
відповідність відповіді змісту питання	відповідь здобувача повністю відповідає змісту питання. основні проблеми розкриті чітко та в повній мірі	відповідь здобувача лише частково відповідає / не відповідає змісту питання. основні проблеми визначено нечітко / не визначено
повнота і ґрунтовність відповіді	основні питання розкриті повністю і ґрунтовно	основні питання розкриті лише частково і без належної глибини / зовсім не розкриті

термінологічна коректність	здобувач вільно й коректно користується понятійно-категоріальним апаратом дисципліни	здобувач майже не користується професійною термінологією

Оцінка **«зараховано»** виставляється за умови, якщо відповідь здобувача в повній мірі відповідає всім зазначеним критеріям. Оцінка **«не зараховано»** виставляється за умови, якщо відповідь здобувача не відповідає хоча б одному із зазначених критеріїв.

9. Програма навчальної дисципліни. Тематичний план занять

№ п/п	№ і назва теми (включно з темами, винесеними на самостійне опрацювання)	Кількість годин			
		денна форма			
		Разом	у тому числі		
			лекції	семінарські /практичні заняття	самостійна робота
МОДУЛЬ 1					
Змістовий модуль 1. **Специфіка наукового дослідження в соціальній психології**					
1.	Тема 1.1. Методологія та програма соціально-психологічного дослідження.	5		2	3
2.	Тема 1.2. Методи соціально-психологічного дослідження.	5		2	3
Змістовий модуль 2. **Соціально-психологічне дослідження особистості. Прикладні аспекти вивчення соціальної взаємодії та спілкування**					
3.	Тема 2.1. Феномен соціалізації як об’єкт аналізу у соціальній психології.	5		2	3
4.	Тема 2.2. Соціальна установка і соціальна поведінка.	5		2	3
5.	Тема 2.3. Я-концепція і соціальна ідентичність особистості.	4		1	3
6.	Тема 2.4. Соціально-психологічні якості особистості.	4		1	3
7.	Тема 2.5.Міжособистісна комунікація і соціальна перцепція.	5		2	3
8.	Тема 2.6. Соціальна взаємодія. Міжособистісні відносини.	5		2	3
Змістовий модуль 3. **Соціально-психологічне дослідження великої і малої груп. Прикладні аспекти вивчення стихійних груп та масових явищ**					
9.	Тема 3.1. Соціометричний метод дослідження малої групи. Дослідження групового тиску, конформізму, групової згуртованості, сумісності, клімату групи.	5		2	3

10.	Тема 3.2. Внутрішньо групові та міжгрупові конфлікти. Керівництво та лідерство в групах.	5		2	3
11.	Тема 3.3. Технології прийняття групового рішення.	5		2	3
12.	Тема 3.4.Великі соціальні групи та масові явища.	5		2	3
13.	Тема 3.5. Великі стихійні групи: маса, публіка, аудиторія, натовп.	5		2	3
Змістовий модуль 4. Особливості прикладної соціальної психології					
14.	Тема 4.1. Прикладна соціальна психологія у сфері виробництва, економіки, освіти і науки, сім'ї.	5		2	3
15.	Тема 4.2. Прикладна соціальна психологія у засобах масової комунікації та рекламі.	5		2	3
	МКР	2		2	
	УСЬОГО ГОДИН	**90**		**30**	**60**

10. Рекомендована література

Базова

1. Ануфрієва Н.М., Зелінська Т.М., Єрмакова Н.О. Соціальна психологія: навч. посіб. Київ: Каравела, 2016. 370 с.
2. Власова О.І., Никоненко Ю.В. Соціальна психологія організацій та управління: підручник. Київ: Центр нвичальної літератури, 2019. 392 с.
3. Волянюк Н. Ю., Ложкін Г. В., Винославська О. В., Блохіна І. О., Кононець М. О., Москаленко О. В., Боковець О. І., Андрійцев Б. В. Соціальна психологія : навч. посіб. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 254 с.
4. Зелінська Т.М., Михайлова І.В., Демерс А.Е. Практикум із соціальної психології: навч.посіб. Київ: Каравела, 2019. 232 с.
5. Партико Н.В. Основи конфліктології. Львів : Львівська політехніка, 2021.156 с.
6. Подшивалкіна В.І., Дементьєва К.Г. Соціально-психологічний практикум. Київ : КНТ, 2019. 104 с.
7. Слюсаревський М.М., Хазратова Н.В. Соціальна психологія: навч.посіб. Львів: Львівська політехніка, 2019. 352 с.
8. Слюсаревський М.М., Хазратова Н.В. Психологія груп: навч.посіб. Львів: Львівська політехніка, 2022. 164 с.
9. Темрук О.В. Соціальна психологія: Практикум: навч.посіб. Київ : Каравела, 2013. 280 с.
10. Тихомирова Є.Б., Постоловський С.Р. Конфліктологія та теорія переговорів: підручник. Суми : Університетська книга, 2017. 240 с.

Додаткова

1. Берн Е. Ігри, у які грають люди : світовий бестселер із психології стосунків. Харків : Клуб сімейного дозвілля, 2021. 256 с.
2. Діброва Т. Г., Солнцев С.О., Бажеріна К.В. Рекламний менеджмент: теорія і практика: підручн. Київ : Політехніка, 2018. 300 с.
3. Зазимко О.В., Корольчук М.С., Корольчук В.М. та ін. Психологія реклами: навч. посіб. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2017. 384 с.
4. Канеман Д. Мислення швидке й повільне. Київ : Наш Формат, 2017. 480 с.
5. Кові С. 7 звичок надзвичайно ефективних людей. Потужні інструменти розвитку особистості: навч. посіб. Харків : Клуб сімейного дозвілля, 2021. 384 с.
6. Лопушанська Н. К. Ціннісні орієнтації та мотиви самовдосконалення в професійній діяльності психологів-практиків. Україна і світ: діалог мов і культур : зб. наук. ст. Київ : Вид. центр КНЛУ, 2015. С. 701-702.
7. Петрунько О. В. Діти і медіа: соціалізація в агресивному медіасередовищі: монографія. Ніжин: ТОВ Видавництво «Аспект-Поліграф», 2011. 480 с.
8. Праєт Дуглас Ван. Несвідомий брендинг. Як нейробіологія може посилити (та надихнути) маркетинг. Харків: Фабула, 2020. 304 с.
9. Теорія та історія реклами : навч.-метод. посіб. / Грушевська Ю. А. та інш. Одеса : Фенікс, 2019. 127 с.
10. Kai Sassenberg, Michael L.W. Vliek Social Psychology in Action : Evidence-Based Interventions from Theory to Practice – Switzerland: Springer Nature Switzerland, 2019. 242 p.